

EL DRET AL TREBALL DE LES DONES RURALS A LA FRANJA
INTEGRANT L'ENFOCAMENT DE GÈNERE I DRETS HUMANS EN UN
CONTEXT DE MÓN ÀRAB I AJUT HUMANITARI

Institut de Drets Humans de Catalunya

Autor: Alejandro Hernández Pulido
Barcelona, gener 2016

Contingut

Introducció	3
L'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans en el marc del projecte	4
Configuració jurídica del dret al treball	6
Vulneracions del dret al treball a la Franja de Gaza	8
<i>Vulneració general</i>	8
<i>Vulneració a les dones rurals</i>	10
<i>Vulneració a les dones que encapçalen una llar</i>	11
Impactes del projecte sobre altres vulneracions	12
<i>Violència</i>	12
<i>Coneixement i reivindicació de drets humans</i>	12
Aplicació d'instruments	13
Conclusions	15
Referències	16

Introducció

La Franja de Gaza és un territori en conflicte on es produeixen violacions de drets humans d'una manera generalitzada al conjunt de la seva població. La situació es va veure agreujada durant l'estiu de 2014 en el marc de l'operació "Marge Protector", portada a terme per Israel, i que va ocasionar importants pèrdues de vides humanes i d'infraestructures. Encara més, la política de bloqueig aplicada per Israel a la Franja afecta greument la circulació de béns i persones la qual cosa ha obstaculitzat la possibilitat de reconstrucció posterior i atempta en contra de diferents drets que els habitants de la Franja veuen restringits: el dret a la llibertat de circulació (sortir i entrar del propi país), al treball, a un nivell de vida adequat, a una alimentació i habitatge adequats, a l'educació, a la salut, a l'habitatge, al sanejament i a l'abastament d'aigua i d'electricitat (ILO Regional Office for Arab States, 2015, pp. 1-2). Igualment, les autoritats locals han imposat encara més restriccions als drets civils i polítics, incloent-hi el dret a la llibertat de circulació, el dret a la llibertat d'expressió, el dret a la llibertat d'associació i el dret de reunió pacífica (Acció Contra la Fam, 2015, p. 8). Cal destacar que degut al sistema patriarcal tradicional que domina a la societat aquestes restriccions han afectat principalment les dones, en general, i a aquelles que viuen en un context rural en particular (Acció Contra la Fam, 2015, p. 9).

Les dones rurals tenen un accés menor a les infraestructures i als serveis que les dones urbanes, aquest fet limita les seves oportunitats de sortir de la pobresa. Altrament, els estereotips de gènere patriarcal identifiquen i legitimen que les tasques domèstiques siguin fetes per dones, minvant la possibilitat que les dones rurals treballin fora de casa (UN Inter-Agency Task Force on Rural Women, 2012, p. 1). No obstant, és important destacar que una proporció elevada de dones rurals treballa al sector agrícola, encara que, massa sovint es tracta de feines no remunerades en un context familiar. Per altra banda, el tipus de repartiment que es fa de l'herència de la terra cultivable és freqüentment desigual entre homes i dones. Aquest fet és quelcom legitimat mitjançant la cultura i la tradició ocasionant que les dones rurals surtin malparades en un sistema que beneficia als seus familiars masculins i dificulta que es puguin guanyar la vida de manera autònoma (UN Inter-Agency Task Force on Rural Women, 2012, p. 3).

Altrament, el context de conflicte armat de la Franja de Gaza ocasiona que hi hagi nombroses llars encapçalades per dones degut a la defunció del marit. En el context patriarcal estricte que impera a la regió, la marcada desigualtat de gènere provoca que les dones rurals trobin extraordinàriament limitada la seva capacitat per guanyar-se la vida, ja sigui per compte propi o aliè (Acció Contra la Fam, 2015, p. 10). Per tal d'evitar aquestes situacions de desigualtat, en el marc de la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Contra la Dona (CEDAW pel seu acrònim en anglès) (Art. 11 i Art. 14) i especialment de les Recomanacions Generals nº 13 i 16, els Estats haurien de desenvolupar polítiques que permetessin igualar les condicions laborals entre homes i dones. No obstant, les dones rurals de la Franja de Gaza, no tenen garantit a dia d'avui el seu dret al treball per part dels titulars d'obligacions a la regió (Commission on the Status of Women, 2011, p. 5).

El present informe sobre el projecte *Integrant l'enfocament de gènere i drets humans en un context de món àrab i ajut humanitari: el Dret al Treball de les dones rurals a la Franja* es proposa utilitzar un Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH) per recollir aquells instruments d'abast internacional en el camp dels drets humans de les dones rurals a Gaza per tal d'avaluar la seva aplicació sobre el terreny. En primer lloc, s'introdueix el concepte d'EGiBDH en el marc del projecte i la configuració jurídica internacional del dret al treball. En segon lloc, es fa l'anàlisi de les vulneracions i dels efectes del projecte sobre el dret al treball a la Franja de Gaza en el col·lectiu de dones rurals encapçalant una llar. Finalment, es tracta la possible aplicació pràctica d'instruments de drets humans al terreny.

L'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans en el marc del projecte

L'EGiBDH aporta un valor afegit a l'anàlisi de la situació ja que fa èmfasi en les desigualtats, en general, i en les de gènere, en particular. De fet, el que posa de manifest és que les desigualtats estan a la base dels problemes de desenvolupament. En aquest sentit, l'objectiu de qualsevol projecte fet amb

EGiBDH és la reducció de les desigualtats i, conseqüentment, l'eliminació de les discriminacions que les provoquen, especialment les de gènere (Guillén Lanzarote i Tomàs Llop, 2015, p. 21). Per tant, aplicar l'EGiBDH significa fer 1) una anàlisi de les violacions dels drets humans, 2) una identificació de titulars: de drets, de responsabilitats i d'obligacions i 3) fer-ne ús dels mecanismes a) d'una manera passiva, com a font d'informació i legitimació del projecte i b) en clau activa d'accés, participant en l'elaboració d'informes en l'ombra, per exemple.

Així doncs, utilitzar l'EGiBDH suposa un canvi de paradigma que "vincula els drets humans amb els drets de les dones com a fonament, objectiu i eines"(Guillén Lanzarote i Tomàs Llop, 2015, p. 21). Això implica que les activitats del projecte aniran encaminades al respecte, protecció i garantia dels drets humans de les dones assegurant la seva participació i apoderament per tal d'enfortir les seves capacitats de manera que deixin de ser un col·lectiu vulnerabilitzat. En aquest sentit, l'EGiBDH prioritza les accions sobre els col·lectius més vulnerabilitzats per tal de garantir la igualtat i la no discriminació en els drets humans. Pel que fa als titulars d'obligacions i responsabilitats, és important posar atenció en la seva rendició de comptes utilitzant legislació internacional de drets humans. Finalment, és necessari introduir una anàlisi de gènere continuada, transversal i integral que es plantegi les desigualtats de gènere per tal d'eliminar-les (Guillén Lanzarote i Tomàs Llop, 2015, pp. 21-23).

El projecte tracta la discriminació respecte el dret al treball patida per les dones rurals que encapçalen una llar a la Franja de Gaza. En aquest context, és destacable la vulneració general del dret que es dona cap a tots els habitants de la Franja, que es veu agreujada en el cas de les dones i, especialment, en les que habiten zones rurals, prenent força aquí el concepte d'interseccionalitat de l'EGiBDH. En conseqüència, el projecte focalitza la seva acció en el col·lectiu de dones rurals que encapçalen una llar degut a que són les persones sobre les que recau el pes discriminatori al trobar-se enmig de la intersecció de les característiques abans esmentades. Així doncs, el projecte pretén millorar el dret al treball i, per tant, les condicions de vida d'un dels col·lectius més vulnerabilitzats d'entre les dones rurals de la Franja de Gaza.

En definitiva, en el marc del projecte es tracta d'indicar quines són les obligacions internacionals que els titulars d'obligacions estan deixant de complir respecte al dret al treball amb les dones rurals titulars d'aquests drets. Així doncs, s'estableix un vincle que determina com col·labora el projecte a que les participants de l'acció puguin veure millorat el gaudi d'aquest dret i com els instruments internacionals de protecció dels drets humans hi poden ajudar.

Configuració jurídica del dret al treball

Dimensió	Articles	Contingut
DISPONIBILITAT	CEDAW Art. 11 (a); PIDESC Art. 6.1	Dret general al treball
ACCESSIBILITAT	CEDAW Art. 11 (b), (c)	Igualtat i no discriminació
	CEDAW Art. 14.1, 14.2 CEDAW Rec. Gen. 19 (p)	Dones rurals Víctimes de violència
SOSTENIBILITAT	CEDAW 14.2 (e)	Auto organització de les dones rurals
QUALITAT	CEDAW Art. 11 (d); CEDAW Rec. Gen. 13; PIDESC Art. 7	Mateixa remuneració pel mateix tipus de feina
	CEDAW Art. 11 (e), (f) CEDAW Rec. Gen. 16	Seguretat social, condicions de feina saludables Dones rurals sense remuneració per la seva feina
PARTICIPACIÓ	CEDAW Art. 14.2 (a)	Participació de les dones rurals en el desenvolupament
ACCEPTABILITAT	No hi ha disposicions	-

Taula 1. Configuració jurídica internacional del derecho al trabajo. Elaboración propia.

El dret al treball és un dret humà que es troba recollit al PIDESC, d'una manera general, i a la CEDAW, de manera específica, focalitzat en les dones i en el col·lectiu de dones rurals. En concret, el dret al treball en termes de disponibilitat està reconegut a CEDAW Art. 11 (a) i a PIDESC Art. 6.1 mitjançant el qual els estats part es comprometen a garantir el dret al treball a la seva ciutadania.

Ara bé, és important destacar que tant CEDAW com PIDESC reconeixen que no hi ha suficient amb que el dret hi sigui present sinó que aquest ha de ser accessible. En aquest sentit, la no discriminació i igualtat entre homes i dones en l'accés al dret al treball es troba compresa a CEDAW Art. 11 (b) i (c). A més a més, a CEDAW Art. 14.1 i Art. 14.2 es posen de manifest les dificultats afegides d'accés que té el col·lectiu de dones rurals i es reitera la necessitat que el dret al treball sigui accessible per elles en les mateixes condicions que pels seus conciutadans masculins. Pel que fa al col·lectiu de dones víctimes de violència, la CEDAW Rec. Gen. N° 19 (p) reconeix la situació discriminatòria que pateixen aquestes dones pel que fa a l'accés al dret al treball. Per tant, insta als estats part a engegar programes que les capacitin per tal d'entrar al mercat laboral i així aconseguir un apoderament que les faci menys proclius a tornar a patir violència.

Per altra banda, la CEDAW també reconeix la dimensió de sostenibilitat del dret al treball al col·lectiu de dones rurals. Així doncs, la participació de les dones rurals en la planificació i implementació de plans de desenvolupament es fa necessària per tal de garantir la sostenibilitat en el llarg termini de projectes sensibles a les seves necessitats com a col·lectiu vulnerabilitzat i amb l'objectiu que deixi de ser-ho. En aquest sentit, CEDAW Art. 14.2 (a) i (e) recullen el dret de les dones rurals a participar activament del desenvolupament i el dret d'auto organitzar-se en grups i cooperatives autosuficients per tal de tenir igual d'accés a les mateixes oportunitats econòmiques que els homes.

Finalment, és necessari que el dret al treball tingui garantida la dimensió de qualitat. De fet, aquesta es troba recollida tant a la CEDAW com al PIDESC. En primer lloc, el dret a tenir una mateixa remuneració per mateixa feina realitzada sense discriminació per raons de gènere està contemplat a CEDAW 11 (d), a CEDAW Rec. Gen. N° 13 i a PIDESC Art. 7. En segon lloc, la protecció laboral en termes de seguretat social i condicions laborals salubres està inclòs a CEDAW Art. 11 (e) i (f). En tercer lloc, es fa important destacar que la CEDAW Rec. Gen. N° 16 es focalitza en l'especificitat de les dones rurals que treballen sense remuneració i insta als estats part a garantir que les dones treballadores tinguin garantit el pagament de la seva feina i uns mínims beneficis de seguretat social.

En conclusió, el dret al treball es troba àmpliament recollit en diferents articles i Recomanacions Generals de la CEDAW i el PIDESC. Tant d'una manera general com específicament en el col·lectiu de dones rurals. Així doncs, en el marc del projecte la propera secció analitza les vulneracions al dret al treball a la Franja de Gaza amb els objectius del projecte per tal d'establir com està influïnt en la garantia d'aquest dret.

Vulneracions del dret al treball a la Franja de Gaza

Vulneració general

El conjunt de població que habita a la Franja de Gaza pateix una vulneració del seu dret al treball en termes de disponibilitat. L'explicació a aquesta situació cal cercar-la al bloqueig israelià que viu la Franja, agreujat després del conflicte armat amb Israel de l'estiu del 2014. De fet, és quelcom que es fa palès fent una ullada a les dades d'atur de la regió dels darrers dos anys, en aquest sentit, el nivell d'atur general durant el 2013 va ser del 33% mentre que el 2014 va pujar fins el 44% (ILO Regional Office for Arab States, 2015, p. 3). Per altra banda, l'atur juvenil d'abans del conflicte corresponia al 57% mentre que el 2014 aquest percentatge havia pujat en un 11%, fins el 68% (ILO Regional Office for Arab States, 2015, p. 7), aquestes taxes són les més altes del món i representen un malaurat rècord històric per Gaza (ILO Regional Office for Arab States, 2015, p. 1). Així doncs, és força evident que a nivell general no s'està garantint el dret al treball i, per tant, es produeix una vulneració de CEDAW/Art. 11 (a)¹ i PIDESC/Art. 6.1².

¹ "El dret al treball com un dret inalienable a l'ésser humà" (United Nations General Assembly, 1979).

² "Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret al treball, que inclou el dret de tota persona a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant un treball lliurement escollit o acceptat, i prendrà les mesures adequades per garantir aquest dret" (United Nations, 1966).

Vulneració de les dones

ATUR			
Any	General	Masculí	Femení
2013	33%	28%	53%
2014	44%	40%	57%

Taula 1. Elaboració pròpia. Font: ILO Regional Office for Arab States. (2015). *Labour Market Conditions in Gaza, 2013-2014: A Briefing Note*.

Ara bé, és important destacar que la situació de vulneració es troba agreujada pel que fa a la situació de les dones. De fet, les dades d'atur femení mostren que homes i dones tenen oportunitats d'ocupació diferents. Pel que fa a la situació masculina, un 68% dels homes formen part de la població activa dels quals un 40% es troba en situació d'atur. No obstant, tot i que les xifres són dramàtiques, encara ho són més pel que respecta la població femenina. Així doncs, convé posar de manifest que només el 20% de les dones formen part de la població activa i que, d'aquestes, un 57% es troba en situació d'atur (ILO Regional Office for Arab States, 2015, p. 6). Per tant, les xifres posen de manifest la discriminació patida pel col·lectiu femení i representa una vulneració en termes d'accessibilitat de les dones al món laboral de la Franja de Gaza. Malauradament, la igualtat amb els seus conciutadans masculins és quelcom encara llunyà, el que suposa una vulneració de CEDAW/Art. 11 (b)³ i PIDESC/Art. 6.2⁴.

Per altra banda, el context social i cultural patriarcal de la Franja de Gaza legitima l'atribució de deures i responsabilitats d'una manera desigual entre homes i dones (Acció Contra la Fam, 2015, p. 9). De fet, els estereotips de gènere legitimen que les tasques domèstiques siguin fetes per dones. Aquesta situació mostra un problema d'acceptabilitat del dret al treball a nivell social, impeding, d'una banda, la

³ "El dret a tenir les mateixes oportunitats laborals, incloent-hi la utilització dels mateixos criteris de selecció en matèria laboral" (United Nations General Assembly, 1979).

⁴ "Entre les mesures que hauran d'adoptar els Estats part en aquest Pacte per assolir la plena efectivitat d'aquest dret (dret al treball), s'hi inclouen els programes, polítiques i tècniques per aconseguir un desenvolupament econòmic, social i cultural estable i una ocupació plena i productiva en condicions que garanteixin les llibertats polítiques i econòmiques fonamentals de la persona" (United Nations, 1966).

incorporació femenina al mercat laboral local i, de l'altra, en cas d'incorporar-se, limitant la lliure elecció de professió i ocupació, vulnerant el CEDAW/Art. 11 (c)⁵.

A més a més, les dones treballadores pateixen una discriminació per raó de gènere respecte la remuneració per la seva feina. De fet, la bretxa salarial entre homes i dones a Territori Palestí Ocupat, és d'un 30% per la mateixa feina realitzada (UNRWA-Comité Español & Pérez, 2012, p. 14). Aquest fet és una vulneració en termes de qualitat i atempta contra el dret a tenir una mateixa remuneració recollit a CEDAW Art. 11 (d)⁶ i a la CEDAW Rec. Gen. N° 13 (3)⁷ i PIDESC Art. 7 (a) i (i)⁸.

Vulneració a les dones rurals

La situació es fa encara més complicada en el context de la societat rural de Gaza, degut a que la dona té un estatus inferior al de l'home, quelcom que també es fa palès en la dimensió laboral. Així doncs, les dones estan exposades a la discriminació de gènere en l'accés als recursos i en la participació en les activitats econòmiques, ja que són menys visibles a nivell social i tenen, per tant, menys opcions laborals que els homes (Acció Contra la Fam, 2015, p. 9). Per tant, les dones rurals pateixen una vulneració d'accessibilitat degut, no només al seu gènere sinó a la seva situació geogràfica i el seu origen social. A més a més, es calcula que al voltant d'un 40% de dones rurals palestines en edat laboral duen a terme treball no remunerat, situació que provoca que el seu nivell de pobresa sigui enorme (Acció Contra la Fam, 2015, p. 9). El fet de treballar sense remuneració representa sens dubte una explotació i atempta contra la dimensió de qualitat del dret al treball i la CEDAW Art. 11 (e)⁹ i (f)¹⁰ i CEDAW Rec. Gen. N° 16 (c)¹¹.

⁵ "El dret a triar lliurement tant professió com ocupació (...)" (United Nations General Assembly, 1979).

⁶ "El dret a tenir una mateixa remuneració, incloent els beneficis (...)" (United Nations General Assembly, 1979).

⁷ "Els Estats Part creïn mecanismes d'implementació i es fomentin els esforços de les parts per tal d'arribar a convenis col·lectius que garanteixin l'aplicació del principi d'igualtat de remuneració pel mateix tipus de feina" (CEDAW, 1989).

⁸ "Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret de tota persona a gaudir de condicions equitatives i satisfactòries de treball que assegurin especialment: (a) Una remuneració que proporcioni a totes les persones treballadores, com a mínim: (i) Un sou equitatiu i igual per un treball d'igual valor, sense distincions de cap tipus, en particular, que les dones tinguin garantides unes condicions de treball que no siguin inferiors a les dels homes, amb un igual sou pel mateix tipus de treball (United Nations, 1966).

⁹ "El dret a la seguretat social, en particular en casos de jubilació, atur, malaltia, invalidesa, vellesa o altra incapacitat per treballar, així com el dret a vacances pagades" (United Nations General Assembly, 1979).

¹⁰ "El dret a la protecció de la salut i la seguretat de les condicions laborals, inclosa la salvaguarda de la funció de la reproducció" (United Nations General Assembly, 1979).

¹¹ "Els estats part han d'adoptar les mesures necessàries per garantir el pagament, la seguretat social i les prestacions socials a les dones que treballen sense percebre aquestes prestacions en empreses que són propietat d'un familiar" (CEDAW, 1991).

El projecte pretén revertir aquesta situació convertint el treball no remunerat ja realitzat per dones i nenes en font d'ingressos sostenibles.

Vulneració a les dones que encapçalen una llar

Un altre problema a destacar és el de pobresa i inseguretats alimentària al que s'enfronten les llars encapçalades per dones. En el marc de conflicte armat en una societat patriarcal de la Franja de Gaza, les dones vídues o abandonades pels seus marits han passat a convertir-se en el suport principal de la seva família. No obstant, a causa de la falta d'educació i manca d'habilitats laborals específiques, és molt difícil que puguin accedir al mercat laboral en igualtat de condicions (Acció Contra la Fam, 2015, p. 9). Per tant, al problema d'accessibilitat s'addiciona un altre d'acceptabilitat, provocant una discriminació que finalment ocasiona l'expulsió d'aquest col·lectiu del mercat laboral de la Franja de Gaza. Tot plegat provoca que les llars encapçalades per dones siguin particularment dependents de l'ajuda humanitària, de fet, al 55% d'aquestes famílies hi ha inseguretats alimentària. (PCBS, FAO, UNRWA i WFP, 2012, p. 32).

L'objectiu principal del projecte és millorar l'accés al dret al treball de les 20 famílies participants de la comunitat rural d'Alswarha. Es tracta d'una mesura proactiva per tal d'assegurar el benestar de les dones rurals que encapçalen una llar i les seves famílies mitjançant establiment d'una font sostenible d'ingressos per mitjà de l'autoocupació, el que coopera al compliment amb CEDAW/Art. 2 (e)¹². D'aquesta manera l'acció incideix activament en les dimensions d'accessibilitat, acceptabilitat i qualitat del dret al treball.

¹² "Les dones tenen dret a "auto organitzar-se en grups i cooperatives autosuficients per tal d'aconseguir igualtat d'accés a oportunitats econòmiques mitjançant l'ocupació o l'auto ocupació" (United Nations General Assembly, 1979).

Impactes del projecte sobre altres vulneracions

Violència

En el context de la Franja de Gaza, les dones i nenes s'enfronten a una discriminació institucional, legal i social molt arrelada. De fet, el nombre d'incidents de violència contra les dones, inclosos els actes de femicidi, es troben lamentablement en augment (Al-Haq, 2014). A més a més, la falta d'ingressos patida per les dones les fa més vulnerables i sovint genera violència domèstica per part dels seus marits i parents masculins (UN Inter-Agency Task Force on Rural Women, 2012, p. 5).

Un dels objectius del projecte és l'apoderament de les dones mitjançant el treball remunerat. D'aquesta manera es creen oportunitats sostenibles per les dones de manera que augmenti la seva autonomia econòmica, quelcom que reduirà la possibilitat que siguin víctimes de violència domèstica. Es preveu que les dones estaran menys exposades a la violència domèstica derivada de la depressió i dels problemes psicològics relacionats amb la pobresa, ja que aportaran una font sostenible d'ingressos que cobrirà les necessitats bàsiques de les seves famílies. Per tant, ajuda a complir amb la CEDAW Rec. Gen. n° 19 (p)¹³.

Coneixement i reivindicació de drets humans

Un altre dels objectius del projecte és incorporar l'EGiBDH en una acció de foment del dret al treball en un context de crisi humanitària. D'aquesta manera, es pretén que les dones objectiu siguin conscients dels vincles entre el gaudi dels seus drets, la seguretat alimentària i el desenvolupament dels mitjans de vida, entre d'altres. Així doncs, el projecte preveu que les dones titulars de drets augmentin els seus coneixements sobre aquests drets mitjançant la participació en aquesta formació amb especial atenció en les dones rurals.

L'acció contempla un horitzó de llarg termini degut a que es preveu que la transferència de coneixement sobre drets de les dones es faci també cap als titulars

¹³ "Les mesures per protegir de la violència a les dones han d'incloure la capacitació i oportunitats d'ocupació i el seguiment de les condicions d'ocupació de les treballadores domèstiques" (CEDAW, 1992).

de responsabilitats i d'obligacions, del soci local, de la municipalitat local i dels líders comunitaris. En aquest sentit, es preveu que els actors continuaran treballant per donar resposta als drets de les dones i per transmetre el missatge de la igualtat de gènere, reduir els estereotips de gènere i assegurar actituds positives que comportarien un canvi absolut.

Així doncs, el projecte posa atenció en el rendiment de comptes dels titulars d'obligacions. De fet, la formació en drets humans comporta un apoderament de les dones participants que quedaran capacitades sobre els mecanismes de garantia dels seus drets. En aquest sentit, la formació farà que les dones objectiu siguin capaces de reconèixer-se com a titulars de drets i també reconèixer els titulars d'obligacions i els mecanismes per a reclamar-los.

Finalment, un altre objectiu del projecte és promoure una participació més igualitària de les dones en tots els àmbits de la societat. Així doncs, les dones apoderades no estaran aïllades per les normes socials i podran accedir als serveis de salut i als centres socials de la comunitat, enviar els seus fills i filles a les escoles, i participar amb igualtat en tots els àmbits dels processos de presa de decisions. Així doncs, l'activitat també comportarà canvis en les actituds socials en favor de les dones per assegurar que les seves veus són escoltades i preses en consideració. Aquest, representa un objectiu en el llarg termini que ampliaria les capacitats de les dones per tal de reclamar els seus drets, reduiria el grau de vulnerabilitat i per tant el risc de que els seus drets estiguin violats. D'aquesta manera el projecte garantiria el compliment de CEDAW Art. 14. 2 (a)¹⁴.

Aplicació d'instruments

L'EGiBDH té com objectiu a llarg termini que la societat es transformi de manera que s'eliminin les desigualtats que estan a la base de la manca de garantia dels drets. Per tal de fer-ho es planteja un ús dels mecanismes de protecció internacional de drets humans en dos sentits. D'una banda, el sistema representa una font d'informació i legitimació pel projecte i, per altra, es pot accedir

¹⁴ Les dones rurals tenen dret a "participar en l'elaboració i implementació de plans de desenvolupament a tots els nivells" (United Nations General Assembly, 1979).

mitjançant la participació dels mecanismes de control que tenen els comitès elaborant informes en l'ombra, per exemple.

Pel que fa al marc de la CEDAW les observacions generals fetes al titular d'obligacions al Territori Palestí Ocupat: l'Estat d'Israel a l'últim examen sobre aquest instrument, al 2011, en proveeixen d'una valuosa informació. En primer lloc, als paràgrafs 12 i 13 es recorda a Israel l'obligació d'aplicabilitat de la CEDAW al territori que ocupa (en el marc del projecte, la Franja de Gaza) i insta que observi les seves obligacions internacionals cap a les dones que habiten Territori Ocupat i a la inclusió en propers informes de la situació d'aquestes. Igualment, al paràgraf 17 (d) recorda l'obligació de l'estat a proveir informació a les dones del Territori Palestí Ocupat, quelcom que fins ara no ha estat fet. A més a més, el paràgraf 27 (b) insta, entre d'altres, a garantir el dret al treball de les dones palestines. Igualment, el paràgraf 37 (a) adverteix de la necessitat de millorar la qualitat del treball per les dones, mitjançant la implementació de la legislació laboral en matèria d'igualtat d'accés i de remuneració (CEDAW, 2011).

Es fa important destacar que el 2012 Palestina va ser reconeguda per Nacions Unides com a Estat observador. Aquest reconeixement li ha comportat que pugui ratificar tractats internacionals, de fet des de l'abril del 2014 ha ratificat la CEDAW. Si, en principi, això la faria titular d'obligacions respecte la garantia del dret al treball sobre la població que habita al Territori Palestí Ocupat, és important destacar la total desconexió que es dona entre Cisjordania i la Franja de Gaza. De fet es pot dir que ambdós territoris representen dues realitats diferents amb dos governs: Autoritat Nacional Palestina i Hamas que no compten amb la mateixa legitimació internacional. De fet, Hamas no està reconegut internacionalment com a govern legítim de la Franja de Gaza i aquest fet comporta que sigui més complicat demanar el compliment d'obligacions internacionals sobre el territori que *de facto* governa. Així doncs, el titular d'obligacions internacionals sobre el territori de la Franja de Gaza continua sent Israel.

Pel que fa a la part d'accés, la segona visita capacitarà a les participants del projecte, titulars de drets, per tal que coneguin i puguin reclamar els seus drets

davant els mecanismes de protecció internacionals. Igualment davant de la propera revisió de la CEDAW a Palestina, permetrà aportar informació recollida al terreny al procés d'informe a l'ombra, que encapçala UN Women.

Conclusions

Utilitzar l'EGiBDH en l'acció humanitària és un gran desafiament perquè qüestiona alguns dels principis bàsics d'aquest tipus de cooperació, com ara el principi de neutralitat. A més, s'afegeix un grau de complexitat en el procediment, ja que requereix un cert coneixement dels sistemes de drets humans amb els que les organitzacions humanitàries no estan normalment familiaritzades.

A aquestes limitacions generals cal afegir el context especial del Territori Palestí Ocupat i, en particular, de Gaza. Un dels pilars bàsics del EGiBDH és la identificació dels titulars d'obligacions per insistir i reforçar el paper de les autoritats com a garanters de drets. Però en el context de la Franja de Gaza, aquesta identificació no sempre és òbvia ja que almenys tres actors diferents es superposen: l'Estat d'Israel, l'Autoritat Palestina i Hamas. No és la intenció d'aquest projecte determinar únicament aquestes obligacions, sinó mostrar els titulars de drets que aquestes existeixen i que han de construir els seus propis processos de reclamació. És a dir, el projecte ha de capacitar i formar en aquest sentit.

Malgrat aquestes dificultats, l'ús i aplicació del EGiBDH obre la possibilitat per la legitimació de l'acció humanitària en base a normes internacionalment acceptades i elimina, per tant, el biaix polític o ideològic. També proporciona a les organitzacions humanitàries noves eines de treball, com la proposta d'aquest projecte: participar en un informe ombra al Comitè de la CEDAW.

Referències

- Acció Contra la Fam. (2015). *Integrant l'enfocament de gènere i drets humans en un context de món àrab i ajut humanitari: el Dret al Treball de les dones rurals a la Franja*. Barcelona.
- Al-Haq. (2014). Al-Haq Urges the Palestinian Authority to Ensure Equality for Women. Retrieved January 8, 2016, from <http://www.alhaq.org/advocacy/topics/palestinian-violations/786-al-haq-urges-the-palestinian-authority-to-ensure-equality-for-women>
- CEDAW. General recommendation No. 13: Equal remuneration for work of equal value (1989).
- CEDAW. General recommendation No. 16: Unpaid women workers in rural and urban family enterprises (1991).
- CEDAW. General Recommendation No. 19: Violence against women (1992).
- CEDAW. (2011). *CEDAW/C/ISR/CO/5*.
- Commission on the Status of Women. (2011). *Results of the forty-ninth and fiftieth sessions of the CEDAW*.
- Guillén Lanzarote, A., & Tomàs Llop, S. (2015). *Gender and Human Rights Based Approach (G & HRBA)*. Barcelona.
- ILO Regional Office for Arab States. (2015). *Labour Market Conditions in Gaza, 2013-2014: A Briefing Note*. Beirut.
- PCBS, FAO, UNRWA, & WFP. (2012). *Socio-Economic & Food Security Survey. West Bank and Gaza Strip, Palestine*.
- UN Inter-Agency Task Force on Rural Women. (2012). *Rural Women and the Millennium Development Goals*. Retrieved from http://www.empowerwomen.org/en/~/_documents/2014/01/31/21/42/rural-women-and-the-millennium-development-goals

United Nations. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966). United Nations General Assembly. <http://doi.org/10.1177/096701067700800312>

United Nations General Assembly. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (1979). New York.

UNRWA-Comité Español, & Pérez, S. (2012). *Las mujeres de Palestina*. Madrid.